

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

w sprawie **A.R.**

obwinionego z art., 86 b § 1 pkt 3 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 30 października 2025 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w. kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Brzegu z 26 maja 2025 r., sygn. akt II W 275/25

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Brzegu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Brzegu wyrokiem nakazowym z 26 maja 2025 r., sygn. akt II W 275/25, uznał A.R. za winnego tego, że:

1. w dniu 17 kwietnia 2025 r. o godzinie 15:40 w B. na ul. [...], kierując motorowerem marki R. o nr rej [...] wykonał manewr wyprzedzania pojazdów bezpośrednio przed przejściem dla pieszych, tj. wykroczenia z art. 86 b § 1 pkt 3 k.w.,

2. w tym samym miejscu i czasie kierował ww. pojazdem (w stanie nietrzeźwości) mimo braku uprawnień, tj. wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. za co na podstawie art. 94 § 1 k.w. w zw. z art. 9 § 1 k.w. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 1 600 zł. Sąd orzekł wobec obwinionego również zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy.

Wobec braku wniesienia sprzeciwu, wyrok uprawomocnił się 5 czerwca 2025 r.

Następnie, 7 sierpnia 2025 r., kasację od wyroku wniósł Prokurator Generalny, zarzucając rozstrzygnięciu:

1. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 93 § 2 k.p.w., poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że występują przesłanki do rozpoznania sprawy A.R. w postępowaniu nakazowym, skutkiem czego obwiniony został uznany za winnego i ukarany za popełnienie m.in. wykroczenia kwalifikowanego z art. 94 § 1 k.w., polegającego na kierowaniu pojazdem, 17 kwietnia 2025 r., bez wymaganych do tego uprawnień, podczas gdy okoliczności popełnienia zarzucanego mu czynu i jego wina, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego budziły wątpliwości, albowiem z załączonych do wniosku o ukaranie materiałów wynika, że w czasie popełnienia przedmiotowego czynu A.R. miał cofnięte od 2021 r. przez Starostwo Powiatowe w B. uprawnienia do prowadzenia pojazdów kategorii AM, Bi BI, co oznacza, że jego zachowanie mogło realizować ustawowe znamiona przestępstwa z art. 180 a k.k., a nie tylko przypisanego wykroczenia z art. 94 § 1 k.w.,
2. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, a mianowicie art. 94 § 1 k.p.w. w zw. z art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k. i w zw. z art. 29 § 2 k.w., poprzez zbyt ogólnikowe określenie rodzaju pojazdów, w sytuacji, gdy obowiązkiem sądu było precyzyjne wskazanie rodzaju pojazdu, którego orzeczony zakaz dotyczy.

Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku nakazowego w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Brzegu do rozpoznania w postępowaniu zwyczajnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co pozwoliło na jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron, w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.

Postępowanie nakazowe jest instytucją prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, to znaczy takich, w których zebrany materiał dowodowy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych zastrzeżeń co do winy i okoliczności popełnienia zarzuconego czynu. Przesłanka braku wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu i winy oskarżonego odnosi się zarówno do wszystkich ustaleń w zakresie sprawstwa czynu, jak i wszystkich okoliczności mających wpływ na dokonanie właściwej oceny prawnej tego czynu. Podlega ona kontroli sądu rozpoznającego merytorycznie sprawę, a wystąpienie wątpliwości w tym zakresie, powinno prowadzić do odstąpienia od orzekania w trybie nakazowym i rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych (zob. *wyroki Sądu Najwyższego: z 9 lutego 2021 r. sygn. akt IV KK 275/20; z 7 marca 2012 r. sygn. akt II KK 30/12*).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że w odniesieniu do czynu z pkt. 2 wyroku, tj. przypisanego obwinionemu wykroczenia określonego w art. 94 § 1 k.w., istniały wątpliwości w odniesieniu zarówno co do okoliczności, jak i winy obwinionego. W dotyczącej A.R. notatce urzędowej z 17 kwietnia 2025 r. zawarto informacje, że „w systemie CEK ujawniono cofnięte uprawnienia na kat. AM, B, BI przez Starostwo Powiatowe w B. w 2021 r.,” jak również o „zatrzymaniu dokumentu uprawniającego do kierowania pojazdami mechanicznymi przez KPP B. w 2021 r.” Dodatkowo, w toku przesłuchania 15 maja 2025 r. A.R. wyjaśnił m.in.: „wiedziałem, że nie mogłem jeździć samochodami, lecz nie motorowerem”. Oznacza to, iż A.R. wiedział, że nadal obowiązuje go nieustalona decyzja zakazująca kierowania pojazdami. Mimo tego, sąd nie zweryfikował podstawy prawnej do cofnięcia obwinionemu uprawnień do prowadzenia pojazdów.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, „brak wymaganych uprawnień” w rozumieniu art. 94 § 1 k.w. obejmuje zarówno sytuację, gdy dana osoba w ogóle nie uzyskała uprawnień do prowadzenia pojazdu określonej kategorii w sposób wskazany w przepisach ustawy - *Prawo o ruchu drogowym*, utraciła je w wyniku cofnięcia i musi ponownie ubiegać się o uzyskanie takich uprawnień lub posiadając *de facto* takie uprawnienia nie może w danej chwili ich realizować i z nich korzystać z uwagi np. na ich czasowe "zawieszenie", nie powodujące jednak ich definitywnej utraty (*wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.03. 2019 r., IV KK 59/19*). W kontekście przedmiotowej sprawy, przytoczyć należy stanowisko Sąd Najwyższego zawarte w wyroku z 17 stycznia 2019 r. (*sygn., akt IV KK 60/18, LEX nr 2619303*), zgodnie z którym osoba prowadząca pojazd mechaniczny, za wykroczenie z art. 94 § 1 k.w. będzie odpowiadała wyłącznie wtedy, gdy nigdy nie posiadała uprawnień do kierowania pojazdami albo co prawda posiadała w przeszłości owe uprawnienia i zostały jej one cofnięte, ale działa nieumyślnie. Natomiast osoba, która prowadzi pojazd mechaniczny mimo cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami i czyni to umyślnie, będzie odpowiadała za przestępstwo z art. 180 a k.k.

Wobec powyższego, dopiero po ustaleniu przyczyn i podstawy prawnej cofnięcia obwinionemu w 2021 r. przez Starostwo Powiatowe w B. uprawnień do prowadzenia pojazdów kategorii AM, B i B1, byłoby możliwe rozstrzygnięcie czy w dniu zdarzenia A.R. zrealizował znamiona wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., czy jednak przestępstwa z art. 180 a k.k.

Ponadto, zgodnie z dyspozycją art. 29 § 2 k.w., orzekając zakaz prowadzenia pojazdów sąd winien określić rodzaj pojazdu, którego zakaz dotyczy. W przedmiotowej jednak sprawie, sąd tego wymogu nie spełnił, orzekając cyt.: „zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy”, nie doprecyzował tym samym rodzaju pojazdu, którego zakaz ma dotyczyć. Wskazane rażące uchybienia miały istotny wpływ na treść wyroku.

Kierując się poczynionymi powyżej uwagami Sąd Rejonowy w Brzegu, rozpozna ponownie sprawę biorąc pod uwagę naprowadzone uwagi natury prawnej,

bacząc przy tym, by zostały wyjaśnione wszystkie ujawnione w tej sprawie wątpliwości.

Na marginesie wskazać należy, że sąd wymierzając karę zastosował art. 9 § 1 k.w., uznając zachowanie obwianego za jeden czyn wyczerpujący znamiona dwóch wykroczeń, powinien zaś wymierzyć karę za dwa wykroczenia stosując art. 9 § 2 k.w.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

[WB]

[r.g.]